

УДК 687.016; 687.14 (477)

ПРИНЦИПИ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ БАЛЕТНОГО КОСТЮМУ В ДИЗАЙН-ПРОЕКТУВАННІ КОЛЕКЦІЇ СУЧАСНОГО ПОВСЯКДЕННОГО ОДЯГУ

СЛІТЮК Олена, БАЗИЛЕВСЬКА-ВОЛОШИНА Анастасія
Київський національний університет технології та дизайну, Україна

Розглянуті питання, пов'язані з розробкою підходів до дизайн-проекткування колекції сучасного жіночого повсякденного одягу, заснованих на принципах використання елементів балетного костюму. Досліджено еволюційний розвиток та тектоніку балетного костюму, взаємозв'язок моди та театрального мистецтва, визначено вимоги споживача, розроблено колекцію сучасного жіночого повсякденного одягу.

Ключові слова: балетний костюм, повсякденний одяг, вимоги до одягу, балетна пачка, шопенка, трапеція, спідниця.

ВСТУП

Мода і балет - ці два види мистецтва завжди йшли рука об руку. Дизайнери не тільки співпрацюють з театрами, створюючи костюми для артистів балету і декорації, а й черпають натхнення в танці для своїх нових колекцій. Цей симбіоз - один з найбільш значущих прикладів взаємодії двох видів мистецтва. Балет і мода ділять між собою дві пристрасті - прагнення до візуальної естетики та захоплення людським тілом.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

З метою проектування колекції сучасного жіночого повсякденного одягу, засновану на принципах використання елементів балетного костюму, було необхідно дослідити еволюційний розвиток та тектоніку балетного костюму, взаємозв'язок моди та театрального мистецтва, конкретизувати вимоги споживача пов'язані з його потребами та побажаннями.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Балетний костюм на перших етапах своєї появи та розвитку (15-18 ст.) майже не відрізнявся від побутового одягу придворно-аристократичного середовища. У виставах епохи бароко костюм був особливо пишним і нерідко важким. Корінна реформа балетного костюму, яка привела до формування його сучасних основ, сталася в 19 ст. Відомий балетмейстер Філіппо Тальоні спеціально для своєї доньки розробляє новий балетний костюм, основою якого стала тонка скорочена спідниця-пачка, що отримала назву «шопенка». Тоді, в епоху романтизму, в балетному костюмі остаточно закріпився трапецевидний

силует легкої, прозорої спідниці [1]. Наступний яскравий поворот в балетному мистецтві припав на першу чверть ХХ ст., настав час інновацій, якому сприяв С. Дягілев. В Європі проходили з надзвичайним аншлагом фієрічні постанови, з казковими яскравими іноді незручними для рухів костюмами [2]. В розробці цих костюмів приймали участь такі митці, як Л. Бакст, Н. Реріх, В. Сімов, А. Головін, А. Бенуа, І. Білібін. В моду починають проникати елементи балетного костюму.

Так званий стиль «балерина» прийшов в моду не сьогодні, він впливає на дизайнерів по всьому світу вже понад півстоліття, а саме з 50-х років 20 століття. Саме тоді, після закінчення війни, жінкам захотілося бути особливо витонченими і елегантними, а оскільки балет був в моді, його образи перенеслися в повсякденне життя. Також починаючи з другої чверті ХХ ст. Коко Шанель, Ів Сен-Лоран, П'єр Карден, Валентино і багато інших кутюр'є одягали танцівників балетних труп по всьому світу. Відбувається симбіоз моди і балету [3].

Слід значити, що в сучасному театральному мистецтві традиційно використовують класичні форми балетного костюму, що склалися ще в ХІХ ст. Але завдяки поєднанню кольорів, тканин, декору, доповненню костюма різними елементами, створюється неповний сценічний образ танцівника.

В Київському національному університеті технологій та дизайну ведуться розробки, пов'язанні з проектуванням сценічного балетного костюму, та проводяться дослідження, пов'язані з використанням елементів балетного костюму в дизайн-проекуванні колекцій сучасного повсякденного одягу. На рис. 1 показані варіанти сценічних костюмів, розблених спеціально для балетних вистав, що проходять в провідних театрах України.

Рис. 1. Авторська розробка сценічних костюмів до ролей: а) Джульєтта; б) Спартак; в) Честная; г) Кукла; д) Маша.

При розробці сценічного балетного костюму було використано наступні види пачки:

- класична пачка, це коротка кругла спідниця, що складається з 10-12 шарів щільного фатину, та металевим обручем для жорсткості. Цей традиційний балетний костюм можна побачити в класичних балетних партіях таких як "Лебедине озеро", "Лускунчик" та інш;

- шопенка, це багатшарова повітряна спідниця нижче коліна, виготовлена з м'якого фатину або органзи. Такі пачки можна спостерігати на балеринах, які виконують партії романтичних героїнь.

Верхня частина костюма балерини може являти собою, як розшитий корсет, так і простий купальник на бретельках або з довгими рукавами. Залежно від тематики вистави костюми доповнюються різними особливостями і аксесуарами.

Ще одним різновидом балетного костюма є хітон - одношарова, найчастіше шифонова, спідниця або плаття, використовуються з метою передати ніжність образу (як, наприклад, в балеті "Ромео і Джульєтта").

Зацікавленість до балетного костюму періодично з'являється в сучасних модних колекціях, наприклад таких дизайнерів, як Карл Лагерфельд, Джон Гальяно, Жан-Поль Готье, Александр Маккуин, П'єр Карден та ін.

При проектуванні колекції сучасного жіночого повсякденного одягу, для визначення сучасних вподобань та вимог споживача була розроблена спеціальна анкета. Опитування проводилось серед жінок молодшого середнього віку (22-28р), котрі ведуть активний образ життя. Анкета яка містила запитання, щодо вподобання крою спідниці, її довжини, матеріалу, кольорової гами. Опитування показало, що більшість жінок надають перевагу трапецевидному силуету гаде, чорно-білій гаммі, атласній тканині та довжині міді (рис. 2).

Рис. 2. Результати анкетного опитування

На основі отриманих результатів проведених досліджень, було розроблено колекцію сучасного жіночого повсякденного одягу (рис. 3.). Колекція призначена для жінок молодшого середнього віку (22-28р), та складається із асортименту повсякденного одягу, а саме суконь, пальт, жакетів, курток спідниць та ін. Було спроектовано 5 блоків, в основу кожного було обрано певну ідею-форми, що визначило стилістичне формотворення блоку та психологічні, фізіологічні, антропометричні, естетичні, конструктивно-технологічні вимоги до костюму. При

проектуванні, було використано трапецієвидний силует шопенки в нижній частині одягу, та поєднано з прямокутним верхом.

Рис. 3. Фрагмент колекції сучасного жіночого повсякденного одягу, заснованих на принципах використання елементів балетного костюму

ВИСНОВКИ

В результаті проведених досліджень було розглянуто еволюційний розвиток, тектоніку балетного костюму, взаємозв'язок моди та театрального мистецтва, визначено та конкретизовано вимоги споживача, розроблено колекцію сучасного жіночого повсякденного одягу, засновану на принципах використання елементів балетного костюму.

ЛІТЕРАТУРА

1. Время и мода; европейская одежда первой четверти XIX века; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fashionstime.ru/?p=2147>
2. Шарлотта Зелинг . Мода, век модельеров. – Кёнеман, 2000. –655 с.
3. Ермилова В.В. и Ермилова Д.Ю. Моделирование и художественное оформление одежды / Ермилова В.В., Ермилова Д.Ю. – М: «Академия»; 2000.

SLYTJUK O., BAZILEVSKA-VOLOSHINA A. PRINCIPLES OF THE USE OF THE BALLET ASSET ELEMENTS IN DESIGN OF A COLLECTION OF MODERN CLOTHING

Considered issues related to the development of approaches to designing a collection of modern women's casual clothing, based on the principles of using elements of ballet costume. The evolutionary development and tectonics of ballet costume, the requirements of the consumer are determined based on the survey of the results of the conducted researches, a collection of contemporary women's casual clothing has been developed.

Key words: *ballet costume, casual clothes, skirt.*